

De gemeente Maasdriel “in control”

Geachte collega-raadsleden, aanwezigen op de publieke tribune, kijkers en luisteraars thuis, inwoners van Maasdriel. Goedenavond op de mooiste raadsbijeenkomst van het jaar. De begrotingsraad en de bijbehorende Algemene Beschouwingen zijn altijd een rustmoment in het politieke jaar. Terugkijken en dan het vizier op de toekomst richten. In die toekomst ligt aan de horizon het vertrek van onze burgemeester in de loop van 2023. Daar staat D66 graag even bij stil, voorzitter, wij wensen ook u een bijzonder prettige avond. Vrees niet, we gaan nog geen afscheid nemen maar enige weemoed is op zijn plaats.

* * *

Voorzitter, terugkijkend op het jaar 2022 is een gebeurtenis afgelopen zomer in mijn hoofd blijven zitten. Je bent lekker met reces, surft wat op internet naar vakantiebestemmingen, en dan stuit je ineens op een wonderlijk bericht. **DE TUINKABOUTERS BIJ AVRI ZIJN GECANCELLED!** Iedereen die wel eens een bezoek brengt aan de milieustraat in Zaltbommel kan zich het tafereel voorstellen. Je rijdt door die poort en daar stonden ze: tientallen guitige tuinkabouters die een sombere plek – afval is immers afval – een tintje van vrolijkheid gaven. Een initiatief van de mensen die daar hard werken en initiatief durfden te nemen. Maar verleden tijd dus, want men was gesommeerd deze onschuldige decoratie te verwijderen. Als je dan je bureaustoel naar achteren schuift en de situatie nuchter overziet, dan maak ik me een voorstelling. De Avri, een organisatie bestuurd als een onafhankelijk koninkrijkje in de regio Rivierenland, heeft naar de mening van D66 best veel op het bordje. Maar kennelijk zit er ergens in de krochten van deze organisatie nog iemand met tijd over en die dacht: laten we de tuinkabouters eens cancelen. Iets met uniforme uitstraling van alle milieustraten, alsof het een inwoner van Ammerzoden ook maar ene moeder kan schelen hoe de milieustraat in Culemborg er uit ziet. Al zetten ze daar een circus en een reuzenrad neer.

Het punt van mijn verhaal, voorzitter, is een opmerking die goed tussen de oren zit uit de campagne voor de verkiezingen. D66 bezocht in het kader daarvan de milieustraat en sprak met medewerkers. Men benadrukte: de Avri is van ons allemaal. Zo voelde de actie met die tuinkabouters even helemaal niet. Het moge duidelijk zijn dat deze gemeenteraad, *en alle raden van Rivierenland*, hun grip op de Gemeenschappelijke Regelingen moeten versterken.

Daar wordt gelukkig aan gewerkt, de wake up call heeft geklonken. Tijd om “in control” te raken op onze eigen bezittingen, onze eigen koers.

* * *

“In control” komen is een kreet die de afgelopen weken en maanden veel klonk in deze zaal. Omdat het gevoel bestaat dat we juist niet “in control” zijn, waar we dat wel willen? Vraagteken. Het is in ieder geval geen vraagteken dat op dit moment, volgens berekeningen van de Verenigde Naties, precies **8 miljard mensen op deze aardbol wonen**. Al die mensen consumeren, gebruiken energie, en ze moeten ergens wonen. Over de onhoudbaarheid van dat aantal hoeven we hier geen discussie te voeren, maar onmiskenbaar moeten wij dealen met de gevolgen ervan. Acuuut probleem is de beschikbaarheid van woningen voor alle doelgroepen. Het hoe en wat is zelfs in deze gemeenteraad een onderwerp dat kan splijten – je zou zeggen eindelijk eens, want over het algemeen zijn we het met elkaar eens. Maar het hanteren van een 30 procent norm voor sociale woningbouw leidt tot frictie, zoals onlangs bleek uit geluiden uit Alem. Moet je in zo’n kleine kern vasthouden aan dat getal? Voor beide kanten van de discussie valt wat te zeggen. D66 is en blijft van standpunt dat – onder normale omstandigheden – best aan die 30 procent te tornen is. Maar omdat we dat al te vaak hebben gedaan, leven we op dit moment *juist niet* in normale omstandigheden. We hebben een inhaalslag te maken. De 30 procent moet gehandhaafd blijven.

Om de wooncrisis effectief aan te vliegen heeft D66 een motie gemaakt die oproept de kansen voor flexwoningen in onze gemeente te onderzoeken. Een ‘**out-of-the-box**’ oplossing voor het geval we in de toekomst meer en meer gegijzeld worden door bezwaarmakers die projecten met maanden, zo niet jaren, gaan vertragen. We worden slachtoffer van onze tijd, waarin schaarste in personeel ook merkbaar is bij de rechtspraak van de Raad van State. Een beroep op ons geduld, terwijl snelheid gewenst is. De motie Flexwoningen beoogt een bijdrage te leveren aan het verlichten van de pijn op huisvesting.

* * *

De personeelsschaarste doet zich op alle terreinen voelen. Juichten we eerst nog bij de ontwikkeling dat onze gemeente ineens huisvester van de Huisartsenpost was geworden; het was van korte duur. De post is nu dicht. Maar niet alleen door onderbezetting, ook door ons eigen toedoen. Kennelijk bellen we voor elk wisewasje de huisartsenpost, waardoor opstopping ontstaat en de dienstverlening onder druk komt te staan. Het is wat met de mondigheid van al die dappere Nederlanders. Met verbazing hebben wij gekeken hoe de agrarische sector zich dit jaar van zijn meest onwrikbare, onvermurwbare, bijna schaamteloze kant heeft laten zien. De problemen van deze sector nemen wij serieus. We begrijpen dat de gevolgen groot zijn en dat boeren daar aandacht voor vragen. Maar de sector kan niet de hele samenleving in gijzeling nemen en daarbij het eigen belang boven het algemene stellen. Dat **Maasdielse agrariërs** in deze zaal openlijk afstand namen van veel van die ontregelende acties van hun collega’s elders in het land, was alleen maar positief.

Ondertussen rijden we toch elke dag door de Bommelerwaard langs omgekeerde Nederlandse vlaggen. Als vaderlandslievende Democraat is dat iets dat steekt, zeker als je beseft dat die vlaggen doorgaans worden opgehangen door mensen die hun krokodillentranen drogen met briefjes van vijftig. Waar is de deugd van nederigheid gebleven? En dat terwijl de meeste mensen **in stilte** krom liggen omdat ze de energierekening niet kunnen betalen.

Voorzitter, het leven is een feest, maar niet als je de piñata bent. Dan krijg je klap op klap, tot je een keer breekt.

Van omgekeerde vlaggen maak ik het bruggetje naar de regenboogvlag. In Maasdriel willen we daarmee niet wapperen, want... nou ja, dat weet iedereen wel. Zo kijken inwoners en medewerkers van onze gemeente al jaren een beetje met een schuin oog jaloers naar Zaltbommel en Den Bosch. Op Coming Out Day is het “business as usual” in Maasdriel. Daar wenst D66 verandering in te brengen! We zien in deze gemeente de behoefte om diversiteit en inclusiviteit prominenter te belichten. In onze eigen raadstukken bijvoorbeeld, maar ook met het visualiseren van Artikel 1 van de Grondwet in dit huis. Goede ontwikkelingen, die wachten op nog één stap verder: **een Feest van Inclusiviteit**. We kunnen dat vieren, elk jaar op 11 oktober, en of we daarbij die vermaledijde regenboogvlag wapperen of in de kast laten, dat doet er niet toe. Zolang we als gemeente maar benadrukken **dat IEDEREEN er mag zijn**, en dit ook onderstrepen door het uit te dragen. Daarvoor heeft D66 Maasdriel een motie opgesteld, waarvan wij hopen dat die op de inclusieve steun van alle partijen kan rekenen.

* * *

Voorzitter, het onderwerp van de raadsvergadering vanavond is het vaststellen van de begroting. D66 stemt in met wat voorligt, met complimenten voor het begeleidende team dat met geduld en expertise onze vragen heeft beantwoord. Dank daarvoor. Natuurlijk zouden wij graag accenten anders leggen. **De verhouding sport en cultuur** bijvoorbeeld – die is 82 versus 18 procent en dus *niet* in balans. Wij kregen van de Monumentencommissie Zaltbommel-Maasdriel bij de aanbieding van hun jaarverslag een schrijven met zorgen. Een pleit voor ambtelijke capaciteit voor erfgoed, dat is er nu in zijn geheel niet. Wij zijn benieuwd wat het College met dergelijke opmerkingen doet. Welke impulsen mogen wij verwachten om de balans tussen sport en cultuur wat meer fair te verdelen de komende jaren?

Op het gebied van onderwijs en kinderopvang heeft D66 in deze prille bestuursperiode tweemaal aan de bel getrokken om te corrigeren waar het College niet “in control” bleek. Met steun van de raad, wat bemoedigend was. Veel gaat goed, denk aan de aandacht voor laaggeletterdheid, dat heeft een vlucht genomen en daar zijn we blij mee. Maar er liggen nog zoveel mooie kansen voor onze jeugd. In een laatste motie van deze avond willen wij aandacht vragen voor een cruciaal moment in het leven van een kind. Dit is de basisschoolleeftijd waarin de basis gelegd wordt voor leesplezier. Wij wensen daarom dat de gemeente aan alle kinderen van groep 2 en groep 8 **een boek cadeau** doet. Dit komt voort uit de actie “Geef een boek cadeau”, een initiatief van boekhandels maar breed ondersteund door allerlei instanties. Hiermee wil D66 de Maasdrielse kinderen stimuleren om te genieten van mooie verhalen!

* * *

Zo komen we aan het einde van deze Algemene Beschouwingen, met nog een enkele overdenking. Het jaar 2022 zal nog lang nadreunen, voorzitter. Extreme hitte en gigantische droogte beheersten ons leven in de zomer. Het drukt ons zo ongelooflijk met de neus op de feiten dat wij hard moeten blijven werken aan het halen van klimaatdoelen. Hierin ziet D66 voor de gemeente een voorbeeldfunctie die actief moet worden ingevuld. Wij waren blij dat er een RES Energiekrant in de bus viel onlangs, en vorige week zelfs een duurzaamheidsbijlage bij de Bommelerwaardgids! Dat was een wens uit ons verkiezingsprogramma maar mooi als dat soort initiatieven al op de rails staan. Welke acties plant de gemeente om een voorbeeldfunctie uit te dragen? Als we zien dat de energiekosten voor onze gemeente stijgen van € 90.000 in 2021 naar, op basis van de laatste verwachtingen, zelfs € 667.000 in 2023, lijkt het logisch om te onderzoeken of we alle gemeentelijke plattedaken kunnen volleggen met zonnepanelen om daarmee tevens kosten te besparen. En rijdt inmiddels het gemeentelijke wagenpark volledig op elektriciteit? Kortom: hoe houden wij focus op dat ene doel: **de wereld niet brandend en kokend doorgeven aan onze kinderen, maar in een leefbare, nog mooiere staat dan nu?** Want de realiteit is helder: de weg vooruit is niet langer leeg met nog kilometers te gaan. Er komt een tolpoortje in zicht. Tijd om af te rekenen. Laten we hopen dat er voldoende krediet op onze betaalkaart staat.

Ik sluit af met de grootste complimenten voor de inzet van alle mensen in dit gemeentehuis én de inwoners van Maasdriel die dit jaar keihard hebben gewerkt en klaargestaan voor hun medemens. Die medemens kwam in 2022 uit Oekraïne, maar zoals ik eerder stelde, het is een voorbode. Klimaatvluchtelingen, oorlogsvluchtelingen, het kan een nieuwe realiteit worden als we niet ingrijpen. Ik hoop dat de ranzige oorlogsdaden in het oosten een waarschuwing zijn om de rijen te sluiten. Zonder oorlog hebben we al uitdagingen genoeg. Laten we samen gaan staan voor **een betere toekomst, in vrede en vrijheid.**

Dank u wel.

Tom van Engelen, raadslid D66 Maasdriel
Algemene Beschouwingen 2022 – uitgesproken op 3 november 2022